

Anteckningar från Gruppdiskussion 2. Åtgärdsbehov och prioriteringar – hävdmiljöer

Skrivet av: Mattias Lindholm

Justerat av: Anna Lindhagen, Marina Bengtsson

Vilka prioriteringar gör länen i sin skötsel av hävdade marker med tanke på neddragningarna?

Uppsala arbetar endast med betesmarker där det finns en löpande skötsel och i dagsläget finns det inga planer på att restaurera nya områden. De önskar dock att få bete i vissa kalkbarrskogar. De prioriterar även områden där det går att få miljöstödet.

Flera länsstyrelser har börjat slå mer marker själva.

Örebro gör ett uppehåll av slätter på vissa marker i år men förhoppningsvis kommer de återuppta slätterna under kommande år.

Kalmar kommer förmodligen behöva minska sin slätter under nästa år.

Länsstyrelsen Västra Götaland har prioriterat mellan områden och bland annat tagit hänsyn till de marker som har miljöstödet och de har bland annat pausat stängsling av betesmarker. Tidigare har de haft särskilt anpassad skötsel i några områden som de inte kommer kunna upprätthålla.

Västkuststiftelsen (Västra Götaland) prioriterar reservat som har betesmarker och slätterängar. Under 2023 har alla betesmarker och slätterängar haft fortsatt hävd men under 2024 kommer de behöva minska dessa kostnader med ca 20 procent om inga ytterligare medel tillkommer. Då kommer skötseln av vissa betesmarker och slätterängar upphöra. Marker med höga naturvärdena som minskar snabbt vid utebliven hävd prioriteras framför marker med mer allmänna värden.

Gävleborg hade planer på att restaurera fler rikkärr under året men det blev nedprioriterat på grund av att det kräver fortsatt löpande skötsel.

Hur fungerar arbetet med entreprenörer och djurhållare?

Nya arrendatorer har inte kunnat få nya stängsel på grund av besparingar.

I flera län så gör länsstyrelserna alltmer arbeten själva och lägger ut en mindre del till entreprenörerna. Detta gäller särskilt arbeten som ligger under ram-avtalet för praktisk skötsel.

För att underlätta för entreprenörer så har de tidigt blivit upphandlade för ett uppskattat antal timmar som de sedan ska arbeta av under året. Då har entreprenörerna haft lättare att planera in andra arbeten.

Vissa entreprenörer och djurhållare prioriteras eftersom de är nödvändiga för den fortsatta skötseln i vissa reservat, till exempel de som arbetar eller ha djur på öar.

Uppsala är i stort behov av fler djurhållare och det har blivit en ofrivillig nedprioritering av vissa betesmarker. De har också ett skört system med några få stora djurhållare. Det hade varit bättre att ha fler djurhållare som låg mer spridda inom länet.

Vad kan vi göra för att möta de kommande neddragningarna?

Förvaltarträff 2023. Långsiktig förvaltning i en föränderlig värld

Uppsala har haft minskade kostnader för tillsyn av betesdjur i de marker där de har haft sent påsläpp av betesdjur.

Några län hoppas att det kommande LIFE-projektet om skogsbete ska göra det möjligt att komma i gång med detta.

Västkuststiftelsen (Västra Götaland) samarbetar med flera föreningar som har lägre skötselkostnader för bland annat slåtter och restaureringar. De siktar också att få komma med i LIFE-projektet för ljunghed. De har goda erfarenheter av att restaurera ljunghedar som sedan uppfyller villkoren för miljöstödet.

Vilka är de viktigaste åtgärderna på nationell nivå för det kommande arbetet?

Det finns en efterfrågan på kurser med praktisk inriktning.

Det bör finnas ett större kunskapsutbyte mellan Naturvårdsverket och Jordbruksverket, särskilt i frågor där Jordbruksverket sköter tillsynen på åtgärder där Naturvårdsverket har varit inkopplade (restaurering av marker, bränning, engångsröjning). Det behövs också en bättre samverkan mellan lantbruk och naturvård på länen.

Ta fram ett system liknande Skötsel-DOS som går att använda i fält.

Spontana diskussioner som uppstod kring miljöstöden

Det upplevs som att all igenväxning är negativ enligt miljöstödsystemet när det i själva verket kan vara positivt för naturvärdena. Det har fått vissa markägare att röja sina marker väldigt hårt för att vara säkra på att villkoren blir uppfyllda.

Många särskilt skyddsvärda arter, som fältgentiana och stor ögontröst, kräver skötsel som inte är anpassad för miljöstöden.

Det finns en risk att den sökande blir återbetalningsskyldig för flera år.

Kalmar län upplever att det är svårt att få med områden i miljöstödet för skogsbete och har en mer försiktig inställning till detta. (De är en av de drivande parterna för att få igenom projektet så en liten förhoppning om skogsbete som skötselmetod finns det nog inom länet).